

martirizat la 15 august 1714, alături de fiii și sfetnicul său.

➤ Pentru meritele sale deosebite și apărarea dreptei credințe cu prețul vieții sale, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a canonizat pe marele domnitor ca sfânt, având data de prăznuire la 16 august.

Neogoe Basarab, domnitor al Țării Românești între anii 1512 - 1521, este autorul uneia dintre cele mai vechi capodopere ale literaturii vechi românești, *Învățăturile lui Neogoe Basarab către fiul său, Teodosie*.

Domnia lui Neogoe Basarab a însemnat pentru Țara Românească un moment de echilibru social – politic. Domnul și-a îndreptat atenția spre organizarea internă a țării, continuând în această privință cele mai bune tradiții ale predecesorilor. În domeniul economic, administrativ, cultural și politic, a reușit în parte să redea Țării Românești strălucirea ei de odinioară, s-o readucă cu tact diplomatic în rândul statelor europene care puteau să-și spună cuvântul.

➤ Om de mare cultură, el însuși scriitor, Neogoe Basarab s-a dovedit un mare protector al acesteia. El a știut, ca și alți suverani europeni contemporani lui, să facă din artă și cultură mijloace suplimentare de acțiune și de putere.

În vremea lui Neogoe Basarab, Țara Românească a devenit, într-adevăr, un centru al lumii ortodoxe și un important focar cultural de tradiție bizantină. Pe fresca de la Snagov, Neogoe este înfățișat cu vulturul bizantin de aur cu două capete, cusut pe hainele lui de brocart roșu. După modelul împăraților bizantini, Neogoe a scris *Învățăturile* destinate fiului său Teodosie, nume care amintește pe cel al împăratului bizantin Teodosie cel Mare. *Învățăturile* lui Neogoe constituie o operă de compilație, dar cuprinde și părți originale, care reflectă o mare profunzime de gândire și un strălucit talent literar. Elemente ale politicii bizantine, însușite de Neogoe prin lectură sa largă, sunt completate în *Învățăturile* cu concluziile experienței sale morale și politice de-o viață, ținând seama, desigur, de principiile politice contemporane vremii sale. În partea originală, *Învățăturile* constituie prima afirmare scrisă mai largă, de gândire politică românească, prima consemnare cu oarecare detalii a principiilor diplomației românești. Această lucrare a fost destinată fiului său pentru a-l obișnui cu greutățile și răspunderile domniei.

Problemele culturii și artelor au deținut un loc important în activitatea lui Neogoe Basarab. În timpul domniei sale s-a scris lucrarea „Viața patriarhului Nifon”, în care găsim amănunte despre viața și activitatea patriarhului Nifon și istoria a patru domni: Radu cel Mare, Mihnea cel Rău, Vlad cel Tânăr și Neogoe Basarab. Voievodul a sprijinit activitatea tipografului Macarie, patronând tipărirea „Evangheliarului” său.

➤ La porunca domnitorului, s-a ridicat frumoasa biserica episcopală de la Curtea de Argeș, mărgăritar de preț al arhitecturii românești. Tot la porunca lui s-au făcut și alte construcții: biserica mitropoliei din Târgoviște, mănăstirea Ostrov, Călimănești, ori au fost reînnoite altele mai vechi: Cotmeana, Nucet, Snagov.

➤ Domnitorul Neogoe Basarab a decedat la 15 septembrie 1521, mormântul lui și al întregii sale familii aflându-se la citoria sa de la Curtea de Argeș.

➤ Pentru meritele sale deosebite, Biserica Ortodoxă l-a canonizat în luna octombrie a anului 2008, având ca dată de prăznuire ziua de 26 septembrie.

Toți acești voievozi, prin activitățile lor, au fost adevărate pilde de conducători creștini, atât pentru contemporani, cât mai ales pentru posteritate.

Reflectează

- Ștefane, Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta,
Las-arhimandritului toată grija schitului;
Lasă grija sfinților
În seama părinților,
Clopotele să le tragă
Ziua-ntreagă, noaptea-ntreagă,
Doar s-a-ndura Dumnezeu
Ca să-ți mântui neamul tău!

(fragment din poezia *Doina*, de Mihai Eminescu)

Tu te-nalță din mormânt
Să te-aud din corn sunând
Și Moldova adunând.
De-i suna din corn odată,
Ai s-aduni Moldova toată,
De-i suna de două ori
Îți vin codri-n ajutor,
De-i suna a treia oară
Toți dușmanii or să piară.

• *Brâncoveanu este cea mai shakespeariană dramă din câte a fost vreodată în toată lumea. E un caz unic pe plan mondial, de nu așa zice pe plan cosmic. E de necrezut. Trecerea aceasta a unui mundan (în toată puterea termenului) la sublimul și eroismul cel mai fantastic uluiește și amețește. Vă desfid să-i găsiți perechea; nici în rândurile martirilor din primele veacuri. Nici nu ne dăm seama cine este, ce înseamnă el pentru noi, la ce nivel ne ridică... Brâncoveanu a murit ca un gentleman, un martir, un erou, un sfânt.* (Nicolae Steindhart)

- Eu îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul
Și de-aceea tot ce mișcă-n țara asta: râul, ramul
Mi-e prieten numai mie, iară ție dușman ți-este.
N-avem oști dară iubirea de moșie e un zid
Care nu se-nspăimântează de a ta faimă, Baiazid.

(*Scrisoarea III*, Mihai Eminescu)